

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije
Nataše Pirc Musar
ob obeležitvi svetovnega dneva čebel na sedežu FAO**

Rim, 19. maj 2023

*Generalni direktor,
ekscelence,
gospe in gospodje,*

počaščena sem, da imam priložnost obeležiti peto obletnico prvega svetovnega dneva čebel v tem uglednem krogu – z organizacijami, državami in posamezniki, ki si neutrudno prizadevajo zaščititi opraševalce. Hvaležni smo za izjemno globalno podporo naši pobudi za spodbujanje skupne zaščite opraševalcev na ta posebni dan. Še posebej cenimo čudovito partnerstvo z Organizacijo Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), ki je privedlo do soglasno sprejete resolucije v New Yorku in vse od takrat do številnih dejavnosti.

Kako se torej počutimo pet let pozneje?

Menim, da smo zmerno zadovoljni.

Po eni strani je svetovni dan čebel pomembno prispeval k ozaveščanju o pomenu čebel in drugih opraševalcev ter k spodbujanju mednarodnega sodelovanja za njihovo zaščito. Od leta 2018 je bilo po vsem svetu izvedenih več tisoč ukrepov. Samo Slovenija je s partnerji na vseh celinah soustvarila več kot 300 projektov, povezanih z opraševalci. Opraševalci so bili vključeni v številne šolske programe, politične razprave, raziskovalne programe, poslovne načrte in kmetijske prakse.

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

Najpomembnejše pa je, da je svetovni dan čebel spodbudil politike in prakse po vsem svetu, ki so prijaznejše do opraševalcev, kar je tudi tema današnjega dogodka. Na to je opozoril izjemen raziskovalec opraševalcev iz Argentine, dr. Lucas Alejandro Garibaldi, ki je leta 2021 prvi prejel nagrado zlata čebela, najvišjo slovensko državno nagrado za dosežke na področju zaščite opraševalcev. V čast mi bo, da bom v sredo v Ljubljani razglasila zmagovalca za leto 2023.

Po drugi strani so se krize ekosistemov, med drugim na področju opraševanja, od leta 2018 izrazito poslabšale. Najnovejše poročilo Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) in nedavna konferenca Organizacije združenih narodov (OZN) o vodi sta bila resen opomnik, da svet še vedno močno odstopa od poti preprečevanja degradacije ekosistemov. Trojna okoljska kriza – podnebne spremembe, onesnaževanje in izguba biotske raznovrstnosti – ogroža preživetje človeštva. Kot nas je opozoril generalni sekretar OZN Antonio Guterres, »se borimo za naša življenja in boj izgubljam«.

Ob svetovnem dnevu čebel je zato pomembno opozoriti, kaj je na kocki.

Opraševalci so ključni za svetovno prehransko varnost. Od njih je odvisna vsaka tretja žlica hrane, ki jo zaužijemo.

Opraševalci so ključni za zdravje ekosistemov na svetovni ravni. Od njih je odvisno razmnoževanje skoraj 90 % prostoživečih rastlinskih vrst.

Opraševalci so naši ključni zavezniki pri reševanju velikih svetovnih izzivov. Ali bo človeštvo torej obstalo ali propadlo, je odvisno od tega, ali bo opraševalce znalo zaščititi in jih podpreti.

Zelo simbolično naključje je, da hkrati slavimo svetovni dan čebel in mednarodni dan biotske raznovrstnosti. Veseli me, da FAO in Slovenija v ponedeljek v New Yorku organizirata še en dogodek na visoki ravni, na katerem bo poudarjena ta povezava.

V kontekstu teh intenzivnih okoljskih in družbenih izzivov je Slovenija letos nadgradila svojo diplomacijo na področju opraševanja in jo uskladila s svojim razvojnim sodelovanjem. Pri tem sta naši temeljni nalogi varstvo okolja in socialna vključenost. Podpiramo predvsem dejavnosti opraševalcev, ki pomagajo obnoviti ekosistem in opolnomočiti ranljive skupnosti. Vodilni projekti Slovenije na področju opraševanja na primer pomagajo žrtvam min v Bosni in Hercegovini, podpirajo socialno vključenost afganistanskih begunk v Iranu in pomagajo preživeti domorodnim skupnostim v Amazoniji, ki skrbijo za ogrožene avtohtone vrste opraševalcev.

Slovenija trdno verjame, da ima čebelarstvo edinstven potencial za zmanjševanje družbene in okoljske ranljivosti. Čebelarstvo je na primer postalo vse bolj priljubljeno sredstvo za prilagajanje podnebnim spremembam v regijah s pomanjkanjem vode, kjer ljudje izgubljajo svoj glavni vir preživetja in se morajo preusmeriti v druge dejavnosti. FAO, Svetovni program za hrano, mednarodni Rdeči križ in drugi so na tem področju razvili številne dobre prakse, ki jih mora mednarodna skupnost podpreti in razširiti.

Gospa in gospodje,

prehranska varnost in samooskrba sta zelo visoko med mojimi prednostnimi nalogami. V Sloveniji bom jeseni organizirala poseben nacionalni forum na to temo s številnimi deležniki. Tako prehranska varnost kot samooskrba sta tesno povezani z našim odnosom do okolja. Nedavna afera o goljufiji z medom, ki so jo preiskovali organi EU in je pokazala, da je kar polovica našega medu ponarejena, je skrb vzbujajoč primer, kako je pehanje za dobičkom svetovno skupnost odtujilo od narave na račun lastnega zdravja.

Zato se ob svetovnem dnevu čebel osredotočimo na osnove trajnostnega razvoja, pri katerem so njegove tri razsežnosti – gospodarska, družbena in okoljska – uravnotežene, povezane in enako spoštovane. Svetovni dan čebel in svetovna diplomacija na področju opraševanja od resolucije iz leta 2017 sta temelj za Agendo 2030 ter zlasti ciljema odprave revščine in odprave lakote.

Ostanimo zvesti tej poti, obenem pa okrepimo svoje delovanje v skladu s čedalje bolj perečimi družbenimi in okoljskimi vprašanji.

Hvala.